

16. Delovni list

OSTALI ČETVEROZVOKI

1. LASTNOSTI:

- so četverozvoki na T, II, III, S in VI. Gre za disonančne akorde s septimo kot disonančnim tonom;
- četverozvok na II stopnji v praksi še zelo pogost, precej manj tisti na S, še manj – najpogosteje v sekvencah pa se pojavljajo četverozvoki na VI, T in III;
- so bi- ali celo trifunkcionalni akordi – vsebujejo tone s karakterjem dveh ali celo vseh treh funkcij.
- če si sledita dva septakorda zapored, je eden od njiju vedno popoln, eden pa nepopoln (vseeno, kateri).
- četverozvok lahko sledi trozvoku na ležečem basu – ker napetost narašča in ker je četverozvok dovolj barvit, je taka zveza možna.

2. SEPTIMA PRI OSTALIH ČETVEROZVOKIH

a) razvez:

- običajni - normativni razvez tako male kot velike septime je postopno navzdol;
- velika septima se lahko razveže tudi postopno navzgor, lahko pa nastopi tudi kot appoggiatura z razvezom navzgor – **zadržana septima** (v obeh primerih je osnovni ton četverozvoka pod njo);
- tako velika kot mala septima lahko tudi obležita. V tem primeru se osnovni ton četverozvoka praviloma pomakne postopno navzgor in s tem sprosti napetost septimnega intervala;
- v posebnih primerih, posebej v sekvencah lahko pride tudi do nerazvezovanja – do odskoka septime (glej primer 124);
- četverozvok se najpogosteje razvezuje v sozvočje, ki leži za kvarto navzgor od njega oz. širše - v funkcijo, ki je v njem samem najmanj zastopana. V tem primeru se (tako mala kot velika) septima razvezuje postopno navzdol;
- četverozvok se lahko razveže tudi v funkcijo, ki je v njem sicer zastopana, a še vedno ne prevladuje – septima v tem primeru navadno obleži

b) doseganje:

- seprima pri ostalih četverozvokih je najpogosteje pripravljena. V tem primeru se pred četverozvokom nahaja sozvočje, ki leži za terco, kvinto ali septimo nad njim;
- lahko je dosežena tudi postopno navzgor ali navzdol – v tem primeru je pred četverozvokom sozvočje, ki leži terco (ali veliko redkeje) kvinto pod njim;
- septima lahko sledi tudi podvojenemu osnovnemu tonu trozvoka – **prehajalna septima**.

3. GRADNJA, OZNAČEVANJE:

- pri četverozvokih, ki imajo nad osnovnim tonom čisto kvinto, je lahko le-to opuščena. Tak nepopoln akord ima lahko podvojen osnovni ton ali terco, če ta ni vodilni ton. Četverozvoki, ki imajo za osnovo zmanjšan ali zvečan trozvok, nastopajo samo v popolni obliki;
- označevanje je v principu enako kot pri vseh ostalih četverozvokih - označujemo razdaljo osnovnega tona in septime (ter eventualne kromatične spremembe) glede na basov ton.

ČETVEROZVOK II STOPNJE

- nastopa v duru (zelo redko – ker imata tako kvinta kot septima akorda težnjo po razvezu v terco - vodilni ton D – tudi v melodičnem molu) kot molov četverozvok z malo septimo, v naravnem molu, harmoničnem molu in molduru pa kot zmanjšan četverozvok z malo septimo.
- je izrazito subdominanten akord
- razvezuje se na prvem mestu v akorde D funkcije, predvsem v D trozvok ali četverozvok ter v trozvok ali četverozvok VII, redkeje v akord III. Pogosto »na drugem mestu« se razvezuje tudi v T kvintakord sekstakord in kvartsekstakord (najpogosteje kot kadenčni – K kvartsekstakord), redkeje še v akord VI stopnje. Če akord nastopi kot kvintsekstakord, pri katerem pa kot osnovni ton deluje basov ton in ne prima, gre v resnici za akord z dodano seksto – sixte ajoutée akord, ki bo obdelan pozneje.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

101. W. A. Mozart: Simfonija št. 41, "Jupiter", KV 551, 4. st.

Molto allegro

Violin I

Violin 2

102. R. Schumann: Simfonija št. 1, 2. st. - klavirski izvlecek.

Larghetto

103. J. S. Bach: Prehudij št.1 v C duru iz WTK I, BWV 846

104. J. S. Bach: "Als Jesus Christus in der Nacht"

Musical score for J. S. Bach's "Als Jesus Christus in der Nacht". The score is in C major, common time (C), and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff features a sequence of chords and moving lines, while the bass staff provides a steady accompaniment with eighth notes.

105. P. I. Cajkovski: "Solouška"

Andante molto

Musical score for P. I. Cajkovski's "Solouška". The score is in D major, 3/4 time, and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The tempo is marked "Andante molto". The music features a slow, steady accompaniment in the bass staff and a melody in the treble staff with dotted rhythms.

ČETVEROZVOK NA S

- nastopa kot durov četverozvok z veliko septimo v duru, kot molov četverozvok z malo septimo pa v naravnem in harmoničnem molu. Redko se pojavi kot durov četverozvok z malo septimo v melodičnem molu (po zgradbi, ne pa tudi po funkciji je enak dominantnemu četverozvoku) in praktično nikoli kot molov četverozvok z veliko septimo v molduru
- prevladuje subdominantna funkcija
- razvezuje se najpogosteje v trozvok ali četverozvok II. Pojavlja se tudi razvez v akorde D funkcije, predvsem v trozvok ali četverozvok VII ter v D četverozvok ali trozvok (paziti na vzporedne kvinte pri razvezu v slednjega!), redkeje v akord III. Možen je še razvez v T trozvok, posebej kot kvartsekstakord.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

106. J. S. Bach: "Herzliebster Jesu"

Musical score for J. S. Bach's "Herzliebster Jesu". The score is in B-flat major, common time (C), and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff features a sequence of chords and moving lines, while the bass staff provides a steady accompaniment with eighth notes.

107. J. S. Bach: "Als vierzig Tag' nach Ostern"

Musical score for J.S. Bach's "Als vierzig Tag' nach Ostern". The score is in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff is primarily composed of quarter and eighth notes, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

108. J. S. Bach: Sonata za violino št. 1, 4. st.

Musical score for J.S. Bach's Sonata for Violin No. 1, 4th staff. The tempo is marked "(g-mol)". The score is in G major (one sharp) and 3/4 time. It features a single treble clef staff with a melodic line consisting of eighth and quarter notes.

109. J. Haydn: Godalni kvartet Op. 20, št. 4, 1.st.

Musical score for J. Haydn's Godalni kvartet Op. 20, št. 4, 1st staff. The tempo is marked "Allegro di molto". The score is in A major (two sharps) and 3/4 time. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff includes a triplet of eighth notes. The bass staff provides a simple harmonic accompaniment.

110. M Glinka: "Ruslan in Ljudmila" - klavirski izvlecek

Musical score for M. Glinka's "Ruslan in Ljudmila" - klavirski izvlecek. The score is in B-flat major (two flats) and 3/4 time. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff features a melodic line with eighth notes, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

111. J. S. Bach: Partita, c-mol

Musical score for J.S. Bach's Partita, c-mol. The score is in C minor (no sharps or flats) and 3/8 time. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff features a melodic line with eighth notes and rests, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

ČETVEROZVOK VI STOPNJE

- nastopa kot molov četverozvok z malo septimo v duru, kot durov četverozvok z veliko septimo pa v naravnem in harmoničnem molu. Redko se pojavi kot zmanjšan četverozvok z malo septimo v melodičnem in praktično nikoli kot zvečan četverozvok z veliko septimo v molduru.
- razvezuje se najpogosteje v akord III stopnje, pa tudi v trozvok ali četverozvok D ter v akord VII stopnje. Pogost je še razvez v II in S.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

112. G. F. Händel: "Juda Makabejec" - klavirski izvecek
Maestoso

Musical score for G. F. Händel's "Juda Makabejec" (klavirski izvecek, Maestoso). The score is in C major, 2/4 time, and consists of two staves. The right hand features a series of chords and arpeggiated figures, while the left hand provides a steady bass line with eighth notes.

113. J. S. Bach: "Warum betrübst du dich, mein Herz"

Musical score for J. S. Bach's "Warum betrübst du dich, mein Herz". The score is in C major, 3/4 time, and consists of two staves. The right hand has a melodic line with some grace notes, and the left hand has a bass line with some grace notes.

114. G. F. Händel: Suita št.8, 3. st. - Allemande

Musical score for G. F. Händel's Suite No. 8, 3rd movement - Allemande. The score is in C major, 3/4 time, and consists of two staves. The right hand has a melodic line with some grace notes, and the left hand has a bass line with some grace notes.

115. P. Rameau: Pet koncertnih skladb; št.1, La livri
Gracieux

Musical score for P. Rameau's "Pet koncertnih skladb; št.1, La livri" (Gracieux). The score is in G minor, 3/4 time, and consists of two staves. The right hand has a melodic line with some grace notes, and the left hand has a bass line with some grace notes.

116. J. S. Bach: Francoska suita št5, 7. st, Gigue

Musical score for J. S. Bach's French Suite No. 5, 7th movement - Gigue. The score is in D major, 12/8 time, and consists of two staves. The right hand has a melodic line with some grace notes, and the left hand has a bass line with some grace notes.

ČETVEROZVOK NA T

- nastopa kot durov četverozvok z veliko septimo v duru, kot molov četverozvok z malo septimo v naravnem in redkeje kot molov četverozvok z veliko septimo v harmoničnem molu.
- septima, dodana toničnemu trozvoku bistveno zmanjšuje njegovo siceršnjo stabilnost. T četverozvok je tako relativno labilen, kinetičen akord z dokaj izrazito težnjo po razvezu.
- razvezuje se najpogosteje v akorda S in II stopnje, pa tudi v akord VI stopnje. Možen je tudi razvez akorde D funkcije.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

117. J. Brahms: *Intermezzo Op. 117, št. 2*

Andante non troppo

118. R. Schumann: *Pomladna pesem Op. 68, št. 15*

Con anima

ČETVEROZVOK III STOPNJE

- nastopa kot molov četverozvok z malo septimo v duru, kot durov četverozvok z veliko septimo v naravnem in redkeje kot zvečan četverozvok z veliko septimo harmoničnem (in melodičnem) molu.
- razvezuje se najpogosteje v četverozvok ali trozvek VI stopnje, pa tudi v trozvek ali četverozvok S ter v trozvek II stopnje.
- pojavlja se skoraj izključno v sekvencah

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

119. F. Chopin: Etuda Op. 10, št. 1

Allegro

SEKVENCE S ČETVEROZVOKI

Četverozvoki pogosto nastopajo v sekvencah. Pri tem se bodisi izmenjujejo s trozvoki bodisi so sekvence zgrajene iz samih četverozvokov. Septime so praviloma pripravljene in normativno (navzdol) razvezane. Včasih pride tudi do posebnosti – skokov pri doseganju in zapuščanju septim. Pri sekvencah lahko pride tudi do podvajanj vodilnih tonov in postopov (ali skokov) v vseh glasovih, ki so lahko tudi v nasprotju s sicer izraženo težnjo kritičnih tonov po razvezu.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

120. primeri sekvenc z izmenjavanjem četverozvokov in trozvokov

121. primeri sekvenc z izmenjavanjem četverozvokov in trozvokov

8 8 6 6 6 4 4 2 6 2 6
7 7 5 5 5 3 3 2 6 2 6

122. primeri sekvenc s četverzvoki

Two systems of piano accompaniment. The first system consists of two staves with block chords. The second system, starting at measure 8, shows a more active bass line with eighth notes and a treble line with quarter notes.

123. W. A. Mozart: Klavirska sonata KV 332, št. 1

(f-mol)

Two systems of piano accompaniment for Mozart's Sonata KV 332. The first system has a treble line with eighth-note chords and a bass line with quarter notes. The second system, starting at measure 5, continues with similar rhythmic patterns.

124. primer

A single system of piano accompaniment with a treble line of quarter notes and a bass line of quarter notes.